

Jag har läst artikeln

Kornsirklar og spirituell turisme – fra åker til internett

Av Anne Kalvig,
Fil.dr.¹ i religionsvetenskap vid Universitetet i Stavanger
Pia Hellertz, februari 2012

Artikeln är på norska och ingår i AURA, volym 3, 2011. Tidskriften ger akademiska artiklar om fältet nyreligiositet och nya religiösa rörelser. Den är internordisk och har sitt fokus på nordisk forskning. Den publiceras av FINAIR, Föreningen forskning och information om nyreligiositet, som grundades 1997 av ett antal forskare inom olika religionsvetenskapliga och beteendevetenskapliga discipliner. Redaktörer är professorerna i religionsvetenskap vid Högskolan i Dalarna Liselotte Frisk och Olav Hammer, vid Syddansk Universitetet, Odense. För att ge en bild av tidskriftens innehåll kan jag berätta att det aktuella numret innehåller följande fyra artiklar:

Mikael Rothstein
Anne Kalvig
Einar Petander
Manon Hedenborg

En ny religion i Borneos regnskov
Kornsirklar og spirituell tursisme – fra åker til internett
Teosofi och vetenskap: 1890-talets Sverige
Revolutionsikon eller playboygudinna? Ett genusperspektiv på tolkningar av Babalon

Inledning

Anne Kalvig inleder artikeln på traditionellt akademisk manér med att berätta allmänt om korncirklar², om hur hon kommer att beskriva och analysera fenomenet. Hon berättar exempelvis att hon använder ”energi” som central analyskategori. Hon använder begreppet ”energiparadigmet” i sin text. Hennes syfte är att ”bidra till vår förståelse för samtidsreligionernas form, innehåll och processuella karaktär” genom att använda ”underverken på fälten” som utgångspunkt.

Författaren ger inledningsvis en historisk beskrivning av fenomenet och berättar att korncirklarna förekommer över hela världen, men det huvudsakliga området är Storbritannien, närmare bestämt södra England. Wiltshire verkar vara hjärtat för korncirklarna men även närliggande landskap.

Annes resa

Författaren följde med en korncirkelresa i juli 2010, en resa som initierats av Total Helse Norge AS. Hon hade flera familjemedlemmar med på resan men även många andra deltagare från Norge deltog. Medelåldern på deltagarna var omkring 40 år och var till två tredjedelar kvinnor. Många av deltagarna sysslade med alternativa verksamheter, var aura-seende och liknande. Annes motiv för resan var att få se korncirklar i verkligheten eftersom hon var fascinerad av deras skönhet och mystik och hon ville göra ett ”fältarbete som religionshistoriker med specialisering i alternativ andlighet”. Reseledaren John Gursli var alternativterapeut och hade specialiserat sig på ”andliga resor” till olika platser i olika länder.

¹ Anne Kalvig disputerade 2011 på en avhandling, ”Åndeleg helse. Ein kulturanalytisk studie av menneske- og livssyn hos alternative terapeuter.”

² Eftersom författaren genomgående talar om ”korncirklar” gör jag det också här även om formationerna mycket ofta är mer komplicerade än bara cirklar.

”Pilgrimsresor till heliga platser”, ”andliga retreats”, ”utforskande av energilinjer och platser”, ”besök vid forntidsminnen” är ingredienser i dessa resor.

Korncirklar IRL

Anne menar att korncirklar ”in real life” är en stor upplevelse, vare sig man menar att det är människor eller andra makter som gör dem. Den första cirkeln besökte hon den 23 juli 2010 var den vid St. Martin’s Chapel i Wiltshire.

St. Martins Chapel, Wiltshire, 3 juli 2010

Hon beskriver fascinationen över att uppleva och förundras över hur säden lagts ner, i olika riktningar, så hon fick en känsla av strömmande vatten. Hon berättar att de flesta besökarna på resan i början hade skorna på sig, men upptäckte att de mer erfarna besökarna tog av sig skorna innan de steg in, som om de besökte en helgedom och därmed ville visa respekt. En annan anledning till att vara barfota är de energiströmningar man kan uppleva och som vissa menar har läkande och helande funktioner. Hon upplevde att det var ”ett förunderligt fridfullt ställe att vara på”.

Besökarna förundrades över de skarpa formationskanterna, av detaljerna och av att mönstren inte hade påverkats av traktorspåren. De lade också märke till den militära helikopteraktiviteten ovanför deras huvuden. En kommentar författaren gör är att en av entusiasterna för korncirkelarna, Michael Glickman, har påpekat att Storbritanniens största militärbas ligger i Wiltshire, i den del där de flesta korncirkelarna uppstår. Men det är inte bara helikoptrar som flyger över formationerna. Många små flygplan, som dels fotograferar formationerna och dels visar betalande turister, formationerna från ovan, ”ett perspektiv som de flesta får nöja sig med att titta på via internet”, skriver Anne.

Gursli, reseledaren, kunde enligt författaren ”utan problem känna vilken utomjordisk civilisation som hade skapat denna cirkel, genom att tona in sig på den särskilda energi som präglade ’kornstjärnan’”. Författaren berättar utan ironi och cynism, vilket är positivt för mig som läsare, även när hon beskriver personer med spektakulära åsikter och udda beteenden. Gursli demonstrerade energierna med hjälp av pekpinna och dessutom genom att hålla ena handen nära backen och visa hur energierna färgade händerna fläckiga och till slut vita jämfört med den andra handen. Hon berättar också att flera deltagare satte sig eller lade sig ner och mediterade.

Gruppen hade fem ”tättpackade” dagar i England, vilka inkluderade föredrag av Michael Glickman och två dagars uppehåll i ”nyreligiositetens Mekka” Glastonbury,⁴ som är ett populärt pilgrimsmål för olika andliga grupper. En författare som Anne refererar till menar att ”slöjan mellan världarna är tunn och genomskinlig” i Glastonbury. Författaren berättar

³ Det är jag som letat upp bilderna och lagt in dem i min text. Författaren har inga bilder.

⁴ Glastonbury har starka kopplingar till den Arhurska legenden och lär vara den engelska kristendomens vagg.

detaljerat om upplevelserna i Glastonbury, och om olika resedeltagares upplevelser av platsen, men jag hoppar över dem här. Det är inte utan att beskrivningarna är mycket lockande och spännande. Hon berättar att hon träffade kändisar som Lucy Pringle och Steve Alexander, som vi som följt formationerna på MFF känner väl till.

På en alternativkonferens som genomfördes när de var i Glastonbury lyssnade de på föredrag, bland andra av Patricia Cori från USA med föredraget "Galactic Citizens of the Multiverse" och Rod Bearcloud, en "halvblodsindian och visioner, också från USA som föreläste om korncirklarnas geometriska förbindelse med pyramiderna i Egypten och även pyramider på andra planeter. Han använde begreppet "galaktiska pyramidkonstruktioner" när han beskrev formationen vid West Kennet Long Barro i Wilthshire.

West Kennet Long Barro, Wiltshire, 4 augusti 1999

Bearcloud tolkade formationen som en planteckning över pyramiderna med fraktalliknande småpyramider i varje hörn. Även sättet att lägga ner säden har en pyramidform.

En ny formation

Resenärerna hade turen att få vara första besökarna i en ny formation, den 25 juli 2010 vid Roundway Hill i Wiltshire.

Nu hade resenärerna lärt sig att ta av sig skorna. Säden var varm och "förunderligt nerlagd" som hon skriver. Kvällssolen färgade säden extra gyllenbrun och himlen var sensommarblå. Hennes ordval avslöjar de starka känslor hon upplevde. Efter en stund upptäckte de att de i alla fall inte var de första i formationen. En grupp "hippieaktiga ungdomar" hade slagit sig ner i centrum och hade där lagt ner stenar, kristaller och även en kristallskalle i centrum som

de mediterade över, ”till vår grupps bekymmer och frustration”, skriver Anne.⁵ Nu fick gruppen också uppleva hur de små flygplanen med fotografier började komma och inte långt därefter kom de professionella forskarna som mätte upp och ritade av formationen.

Konflikter omkring formationerna

Förutom konflikterna omkring hur man betar sig i en sädesformation är en välkänd konflikt för oss på MFF frågan om formationerna är gjorda av människor eller av andra krafter, oklart vilka.

En känd forskare, som dessutom är medlem av redaktionen för AURA, Mikael Rothstein, och som Anna refererar till, menar att formationerna är människoskapade och/eller meteorologiska fenomen och att tro något annat är ”paradoxalt”. Han har i en text kallat de engagerade för ”crop-freaks” och ”rabiata”, vilket Anne kritiserar. Rothstein framställer också Doug och Dave, de två äldre herrarna som påstod att de hade gjort alla formationer, som ”rationella”, medan ”ufo-entusiasterna” är ”rabiata”. Anne förundras över hur man kan beskriva några klassiska formationer som människogjorda och nämner några av mina favoriter, Julia Set, The Basket och fraktalformationen vid Milkhill:

The Julia Set vid Stonehenge 1996
som skapades i många turisternas närvaro
under loppet av 45 minuter i dagsljus.

The Basket vid Bishop Cannings 1999

Milkhill, 2001

Milkhill-formationen är fortfarande den största som hittats. Den kallas ”alla korncirkelars mor”. Den är lika stor som tolv fotbollsplaner och består av 409 cirklar av olika storlekar.

Michael Glickman hade i sitt föredrag för resenärerna bland annat pratat om att formationerna är ”icke-invaderande kontaktförsök” från våra ”syskonbarn” i universum, vilket motiveras av deras ”förtvivlan över mänsklighetens fattigdom, våld, kvinnoförtryck, girighet och grymhet”. Glickman berättar också, enligt Anne, att de s.k. Circlemakers ofta deltar i olika konferenser och andra sammanhang där formationerna presenteras och diskuteras. De är gärna svartklädda med rakade huvuden. De skapar formationer för reklambranschen och för TV och har ”otvivelaktigt tjänat mer på korncirkelfenomenet än någon annan”. Glickman berättade att en av grundarna till cirkelmakarna, Team Satan, heter John Lundberg, och som startade verksamheten år 1995⁶. Han hade sett en kvinna sitta och gråta i en av de formationer han påstod sig ha skapat. Och han ”skrattade av stolthet och glädje över att han lyckats lura henne så kapitalt.” På deras hemsida, <http://www.circlemakers.org/> har de en bild över Milkhill-formationen och ger därmed

⁵ Det finns en hel del kritik mot de egoistiska besökare i formationerna på olika nätsidor som bara tänker på sig själva och inte tar hänsyn till forskare som kommer senare. Det pågår en debatt om hur man ska uppföra sig i sädesformationerna.

⁶ http://en.wikipedia.org/wiki/John_Lundberg

besökarna en känsla av att det är de som skapat denna fantastiska formation (se ovan). Anne konstaterar att sidan sällan uppdateras och att de inte har någon interaktiv funktion på samma sätt som CCC. Dessa personer hävdar att det är de som ligger bakom formationerna i England och menar sig ha blivit inspirerade av Dave och Doug. De påstår på sidan att de kan skapa genuina formationer som går att hitta med slagruta och som verkar äkta när forskarna studerar dem med sina olika tekniker. Cirkelmakarna menar att, trots att de själva skapar formationerna, så är det andliga krafter med i bilden.

”Det virtuella korncirkellandet”

Anne Kalvig diskuterar fenomenet internet kopplat till korncirkelfenomenet. Hon inleder med att beskriva och diskutera bland annat de analyser som görs av formationerna på olika sajter, framförallt på www.cropcircleconnector.com, CCC, där formationerna presenteras i olika perspektiv, både som markbilder, luftbilder, teckningar, diagram och kommentarer samt artiklar. CCC har ett arkiv som går tillbaka till 1978. Anne har läst många rapporter och artiklar på webben om tolkningar och kommentarer om formationerna och redovisar bland annat diskussionstrådar på olika webbsajter.

I artikeln presenterar hon en del betydelser som man ger fenomenet. Som exempel använder hon Roundway Hill-formationen (se ovan) och de tolkningsförslag som ges på CCC. Dels menar vissa att det kan visa en planetkonstellation den 5 augusti 2010. Andra inlägg menar att det kan handla om en maya-symbol. Ytterligare en tolkning är att formationen har stora likheter med ”*biologisk (helse)fare, ’biohazard’*”. Symbolen kan vara en varning för ett hälsofarligt ogräsmedel, ”Roundup”⁷, som också genmanipulerar säd. Det kanske är Gaia själv som varnar. Alla tre inläggen läser alltså in olika betydelser i formationen, en med ”astronomiska/kosmologiska övertoner”, en med ett urbefolkningsperspektiv (Maya) och en med ekologisk tolkning och varning där man ser Gaia som en levande organism.

Därefter ägnar hon ganska mycket utrymme till att analysera och kategorisera de olika tolkningarna och drar paralleller till bland annat ockultism, alkemi m.m.

Korncirkelfenomenet som magisk praxis?

En diskussion Anne för är att man kan anlägga ett tolkningsperspektiv på diskussionerna utifrån begreppet ”magisk praxis”. Äldre tiders magiska kosmos innebär, enligt Anne, att en kraft kan ta sin boning i platser, saker och levande väsen. Hon gör jämförelser mellan äldre och moderna tiders magiska förståelse.

Författaren definierar ”magisk praxis” som ”*olika ritualiseringar av energiparadigmet, och som exempel på olika förståelsehorisonter inom ett större energiparadigm*”. Vad hon nu menar med det? ☺

Hon menar att ”andlig turism”, som exempelvis den korncirkelresa som hon deltog i, kan förstås som magisk praxis, både resorna i sig och de efterföljande diskussionerna på nätet. De personer som deltar i detta kan betraktas både som ett slags pilgrimer och som magiker, menar hon, eftersom magi kan betraktas som en delkomponent i andlig turism generellt. Författaren hänvisar till Ingvald Gilhus som delar in den magiska praxisen i två kategorier, ”köksmagi” (køkkenmagi, som Anne senare i artikeln också kallar ”kosmosmagi”) och ”kaosmagi”. Köksmagi är ”*en kvinnlig form för magi och en utlöpare från modern häxeri och gudinnedyrkan. Målet för en sådan magi är att skapa ett så rikt betydelseuniversum om vardagen som möjligt...*”. Anne går djupare in i denna definition men jag tycker den är lite obegriplig så jag hoppar över detta.

⁷ Världens mest använda ogräsmedel, <http://www.info-roundup.se/>.

Kaosmagin däremot har sina rötter i ockultisten Aleister Crowleys⁸ arbete och präglas av individualism och viljan att veta. Anne kategoriserar cirkelmakarna som kaosmagiker.

En tredje typ av magiker som Anne tar upp är de hon kallar ”multimagiker”. Det är de som vill ”bygga en bro” mellan forskarna och cirkelmakarna. De har en hemsida, Crop Circle Wisdom, <http://cropcirclewisdom.com/>, där de hävdar att formationerna är människogjorda men det verkar som om de tror att det finns någonting som styr skapandet.

Anne Kalvig citerar den för oss på MFF kända experten på sädesformationer Eva-Marie Brekkestø. Jag väljer att citera hela citatet eftersom jag tycker det är intressant. Dock översätter jag från norska, så det finns risk att något kan bli fel:

Jag har om och om igen listat alla teorier om vem som gör korncirklar: Är det vårt eget undermedvetna, människor i en annan tid eller dimension, planeten jorden själv, utomjordiska eller Gud? En dag gick det upp för mig: Det är varken det ena eller det andra, utan alla dessa krafter tillsammans, kanske i form av en dialog (...) om vi tar på oss själva ansvaret att vi kan delta i skapandet av korncirklar, får vi också acceptera en helt ny syn på tillvaron (...) När vi verkligen får ett fullständigt svar på vad eller vem som gör cirklarna och varför, kan vi ha förändrats så mycket som människor att dessa frågor kommer att verka helt irrelevanta? En slutsats kan istället vara: cirklarna är inte ett problem som ska lösas, men mer ett mysterium att delta i.

Avslutning

Anne avslutar artikeln med att konstatera att ett ”holistiskt energiparadigm” omfattar korncirkelturism och korncirkelandlighet. Korncirkelarnas placering geografiskt förstärker känslan att de uppfattas som heliga platser och speciella kraftplatser. Många faktorer som nyandligheten fokuserar, kan mötas i korncirkelfenomenet, menar hon.

Från: <http://www mediums4u.com/what-are-crop-circles.php>

⁸ A Crowley (1875-1947) utvecklade ett religiöst-filosofiskt system som han benämnde Thelema. Han har inspirerat många, bl.a. har han blivit något av en ikon för den moderna undergroundkulturen http://sv.wikipedia.org/wiki/Aleister_Crowley , http://www.oto.se/2_crowley.php .